تقىلاستى تاپسىرمانى ەستە بەرىك ساقتاپ، كوركتى شىنجياڭ قۇرايىق

شىلتىگىر شىلدە ايندا تۇرپان قالاسى يارعول بايىرعى قالاسى ەل ئىشى ـ سىرتىنان كەلگەن توپ ـ توپ ساياحاتشىلاردى قارسى الدى.

يارعول بايىرعى قالاسىنداعى قالا قامالى، كوشەلەر، بۇتحانا، ۇكىمەت ورگانى، شەبەرحانا، تۇرعىن ۇيلەردى ارالاپ جۇرگەن ساياحاتشىلار قول تەلەفوندارىن الىپ سۇرەتكە ئىتۇسىردى. دۇنيە ئجۇزى بويىنشا ساقتالۋى ەڭ كەمەلدى، جالعاسۇ ۋاقىتى ەڭ ۇزاق، كولەمى ەڭ ۇلكەن وسى شيكى كەرپىش قۇرىلىمدى ەجەلگى زامان قۇرىلىسىندىق قالا تالاي زاماندى باستان وتكەرىپ، ەرەكشە تارتىمدىلىعىن ايگىلەپ تۇر.

2022 ـ جىلى 7 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنى باس شۇجي شي جينپينگ شىنجياڭدى كوزدەن كەشىرگەندە يارعول بايىرعى قالاسىنا كەلىپ، مادەنيەت مۇرالارىن قورعاۋ، پايدالانۋ سياقتى جاعدايلاردى ۇيىمداستى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: مادەني ەسكەرتكىشتەردى قورعاۋدى، پايدالانۋدى جانە مادەنيەت مۇرالارىن قورعاۋدى، جالعاستىرۋدى كۇشەيتىپ، جۇڭگوۋا مادەنيەتىنىڭ حالقارالىق نەپىلىن ۇزدىكسىز كەڭەيتىپ، ۇلتتىق ماقتانىش سەزىمدى، مادەنيەت سەنىمىن كۇشەيتۋ كەرەك.

ئبىر بۇتحانا ەسكى جۇرتىنىڭ الدىندا تۇرپان قالالىق مادەني ەسكەرتكىش مەكەمەسى يارعول بايىرعى قالا مادەنيەت باسقارۋ بولىمشەسىنىڭ باستىعى ۋاڭ جياندۇڭ ەستەن كەتپەس سول كۇندى ەسىنە الدى. "باس شۇجي شي جينپينگتىڭ نەقىلاستى تاپسىرماسى بىزگە زور شابىت بەردى. بۇكىل بولىمشەدەگى جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەردىڭ يارعول بايىرعى قالاسىن ويداعدايى قورعاۋ، يارعول حيكاياسىن ويداعدايى بايانداۋ قايراتى ـ جىگەرى اناعۇرلىم تاسقىنداپ، ىنتاسى اناعۇرلىم كۇشەيدى"، ـ دەدى ول.

سوڭعى جىلدارى مەملەكەت، اۆتونوميالى رايون جانە تۇرپان قالاسى يارعول بايىرعى قالاسى

يارعول بايىرعى قالاسى:

يارعول حيكاياسىن ويداعدايى بايانداپ، بايىرعى قالانى "جاندانىدىرا" ئتۇستى

□ انار بۇلت \ شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئتىلشىسى ۋي يۇڭگۇي

سياقتى مادەني ەسكەرتكىشتەردى، مادەنيەت مۇرالارىن قورعاۋ تەبىنىن ۇزدىكسىز كۇشەيتتى. 2006 ـ جىلدان 2021 ـ جىلعا دەيىن ىلگەرىندى ـ كەيىندى 8 توپتا 130 ميللىيون يۋاننان استام قارجى ئبولىپ، يارعول بايىرعى قالاسىنىڭ ەسكى جۇرتىن قورعادى، جوندەدى.

2022 ـ جىلى تۇرپان قالاسى يارعول بايىرعى قالاسىنىڭ مادەني ەسكەرتكىشتەرىن قورعاۋ نىسانىن ئوتىنىش ەتۋ قىزمەتىن بەلسەنە ىلگەرىلەتىپ، يارعول بايىرعى قالاسىن قورعاۋ، جوندەۋدىڭ 5 مەرزىمدىك ينجەنەرياسى سياقتى 3 نسان جوسپارعا الىنىپ اتقارىلدى، قازىر الدىڭعى مەرزىمدىك قىزمەتتەر تارتىپپەن ىلگەرىلەتىلۋدە.

"يارعول بايىرعى قالاسىنىڭ شىعىس پەن باتىستىڭ مادەنيەت اۋىس ـ كۇيىس تاريحىندا ماڭىزدى ورنى بار، قورعاۋ قىزمەتىن ويداعدايى ىستەۋ توتەنشە ماڭىزدى". ۋاڭ جياندۇڭ بىلاي دەدى: حان، تاڭ پاتشالىقتارى كەزىندە يارعول بايىرعى قالاسى ورتا جازىق پاتشالىقتارىنىڭ باتىس ئوڭىرىندەگى شارۋاشىلىعىن باسقارۋىندا ماڭىزدى قالاشقا اينالعان، تاڭ ئداۋىرىنىڭ العاشقى كەزىندە باتىس ئوڭىردى باسقاراتىن ەڭ جوعارى قۇرىلىم انشي باسقاقتىعى وسى ارادا قۇرىلعان. 2014 ـ جىلى يارعول بايىرعى قالاسى بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ وقۋ ـ اعارتۋ، عىلىم، مادەنيەت ۇيىمى جاعىنان دۇنيە جۇزىلىك مادەنيەت مۇرالارى تىزىمىدەگىنە ەنگىزىلدى. "بيىل ئبىز تاعى يارعول بايىرعى قالاسىن قورعاۋ جانە مۇرانىڭ قۇنىن ايگىلەۋ، جوعارىلاتۋ ينجەنەرياسى، جىلى جولى يارعول بايىرعى قالاسىنا كەلىپ، سى، يارعول بايىرعى قالاسى ەسكى جۇرتى تۇلعاسى، سوندداي ـ اق قورشاعان ورتانى باقىلاۋ ـ ولشەۋ، الدىن الا ساقتاندىرۋ جۇيەسى نىسانىنىڭ 3 ـ مەرزىمى سياقتى 8 نساندى ئوتىنىش ەتتىك. وسى نساندارىدى اتقارۋداعى نەگىزگى ماقساتتار ـــ يارعول حيكاياسىن ويداعدايى بايانداپ، يارعول بايىرعى قالاسىن "جاندانىدىرۋ". اسىرەسە، يارعول بايىرعى قالاسىن قورعاۋ مەن مۇرانىڭ قۇنىن ايگىلەۋ، جوعارىلاتۋ ينجەنەرياسى اتقارىلعانىنان كەيىن اشىق ۇسىنىلعان ساياحاتتاۋ كولەمى تاعى دا 70 مىڭ شارشى مەتر ارتىپ، 290 مىڭ شارشى مەترگە جەتەدى".

ئتلشى يارعول بايىرعى قالاسىنان: ئارقايسى ەسكى جۇرت شوعىرىندا جارقىراق پايدا بولعان ۇيىلەردىڭ جارىلعان جەرلەرىن بالشىقپەن جاماپ، ئبىر جاقتى ەتىلگەندىگىن؛ وزەن ارناسىنا تاياعان بولىكتەگى جارلارعا دا دىڭگەك قاعىلىپ، دانەكەر ورناتىلعاندىعىن كوردى.

"يارعول بايىرعى قالاسىنا كەلىپ كورۋدى ەرەتە ـ اق ويلاعانمىن. وسى جولى كەلەردەن بۇرىن بالام ەكەۋىمىز ينتەرنەتكە شىعىپ ماتەريال اقتارىپ، دەسەدە ئتۇسىندىرۋشى ئتىپتى دە جاقسى ئتۇسىندىردى". يارعول بايىرعى قالاسىندا ئتلشى ئبىر ساياحات كوۋپەراتيۋى ۇيىمداستىرعان زەرتتەۋ ـ ۇيرەنۋ ۇيىرمەسىنە جولىقتى. ۇرىمجىدەن كەلگەن ساياحاتشى چىن شياۋفىڭ ورتالاۋ مەكتەپتە وقيتىن بالاسىن ەرتىپ سۇرەتكە ئتۇسىرىپ ئجۇر ەكەن. ول بىلاي دەدى: بالام تاريحقا ەرەكشە قىزىعادى، بۇل جولى يارعول بايىرعى قالاسىنا كەلىپ، شىنجياڭ تاريحىن ونان ارى ئتۇسىندى، ساپارىمىز تەككە كەتپەپتى.

"باس شۇجي شي جينپينگ يارعول بايىرعى قالاسىن كوزدەن كەشىرگەندە بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: جۇڭحۋا ورىكەنيەتى نەشە مىڭ جىلدان بەرى بىردەن ـ ئبىر ۇزىلمەگەن ورىكەنيەت، ئبىز ونى انىق اشالاۋىمىز كەرەك، جۇڭحۋا ورىكەنيەتىنىڭ تورىنىن نزدەۋ ينجەنەرياسىندا ئالى تالاي ىستەر ىستەۋ كەرەك". تۇرپان تانۋ زەرتتەۋ ورنىنىڭ ورنباسار باستىعى چىن ايفىڭ بىلاي دەدى: "باس شۇجيدىڭ يارعول بايىرعى قالاسىنا كوڭىل ئبولۋى ئاربىر مادەني ەسكەرتكىش، مادەنيەت ـ تاريح مەتەريالدارى قىزمەتكەرلەرىن شابىتتاندىردى. گۇلدەنگەن زاماندا تاريحقا ئۇڭىلىپ، جاڭا ئداۋىر شەجىرەسىن جازدى. زەرتتەۋ ورنىمىز مادەني مۇرالار مەن ەسكەرتكىشتەرىن، مادەنيەت بايىرعى جۇرتتارىن ارحەولوگيالىق قازۋ جانە زەرتتەۋدى، دالەلدەۋدى ۇزدىكسىز كۇشەيتەدى.

چىن ايفىڭ بىلاي دەدى: "تاريحي كىتاپتاردا عى يارعول جۇمباق ەدى، ئىس جۇزىندەگى زەرتتەۋلەر وسى ئبىر سىرلى بەت پەردەنى اشتى. يارعول بايىرعى قالاسى ەسكى جۇرتتىنان قازىپ الىنعان حان داۋىرىندەگى ۋجۇ جارماعى، حان داۋىرىندەگى شيگيۇن بەدەرلى مىس ايناسى، حان ئداۋىرى جازبالارى، سوندداي ـ اق ورتا جازىق مادەنيەتىنىڭ تاڭبالارى، سونداي ـ اق ورتا جازىق مادەنيەتىنىڭ تاڭبالارى ىستەن ايگىلەيتىن تورعىن، سىرلانعان بۇيىم سياقتىلار شىعىس پەن باتىستىڭ مادەنيەت اۋىس ـ كۇيىسى مەن تارالۋىن زەرتتەۋگە قۇندى ماتەريال ازىرلەدى، ونان دا ماڭىزدىسى، 'شىنجياڭنىڭ ەجەلدەن بەرى ەلىمىزدىڭ ايرىلماس ئبىر بولىگى جانە كوپ ۇلت شوعىرلى قونىستانعان ئوڭىر' ەكەندىگىنىڭ پارەندى ايعاعى. يارعول بايىرعى قالاسى شىنجياڭ تاريحىن، جۇڭگونىڭ مادەنيەت تاريحىن، دۇنيە ئجۇزىنىڭ ورىكەنيەت تاريحىن زەرتتەۋدە ماڭىزدى مانگە يە".

ىمىرت تۇسە يارعول بايىرعى قالاسىندا بىيىكتە تۇرىپ السقا كوز تاستاساڭىز، السىتاعى تارام ـ تارام، شەتسىز دە شەكسىز گۇلدەنگەن وسى زامانعى قالانى كورەسىز. "كوپ جىلدارداڭ بەرى پارتيا مەن مەملەكەت يارعول بايىرعى قالاسى ەسكى جۇرتىن قورعاۋ، پايدالانۋ قىزمەتىنە ايرىقشا ئمان بەرىپ، قارجى، دارىندى، ساياسات سياقتى جاقتاردان زور كۇشپەن قولداۋ كورسەتىپ، يارعول بايىرعى قالاسى ەسكى جۇرتىنىڭ تانىمالدىلىعى، اتاق ـ داڭقى كۇن ساين جوعارىلاپ، ەل ئىشى ـ سىرتىنىڭ جاپىياي الماۋىنا بولەندى. ئبىز مادەني ەسكەرتكىشتەردى قورعاۋ، پايدالانۋ جانە مادەنيەت مۇرالارىن قورعاۋ، جالعاستىرۋ تەبىنىن ۇزدىكسىز ارتتىرىپ، مادەنيەت سەنىمىن كۇشەيتىپ، جۇڭگو حيكاياسىن ويداعدايى بايانداىمىز"، ـ دەدى ۋاڭ جياندۇڭ.

"مەملەكەت قۇدىرەتتەنگەندە عانا، مادەني مۇرالاردىڭ ەسكى جۇرتى تاماشا قورعاۋعا يە بولا الادى، مادەنيەتتى، تاريحتى زەرتتەۋگە زاتتىق نەگىز قالانادى. ئبزدىڭ ئتىپتى دە كوپ تاريحي مادەنيەت زەرتتەۋ جەتىستىكتەرىنە قول جەتكىزىپ، تۇرپان قالاسى سندى وسى تاريحي مادەنيەت ايگىلى قالاسىنىڭ جوعارى ساپالى داۋىنا ۇلەس قوسۋعا سەنىمىز بەن بەكىمىز كامىل". چىن ايفىڭ بىلاي دەدى: "باس شۇجي شي جينپينگ ايتقانداي، جۇڭگولىق بولۋ دەگەنىمىز كەرەمەت ئىس، ئبزدىڭ شۇعىلالى تاريخىمىز بار، بولاشاعىمىز دا ئتىپتى دە نۇرلى بولادى".

ەكىنشى جاىلاپ ارنالى تاقىرىپتىق ماقالالاردىڭ مازمۇنى كورىڭىزدەر

(باسى 1 ـ بەتتە)

لىان ـ دۇيەمەن بىرگە شەكارا قورعانىسىنا تامىر تارتقان "بەس جۇلدىز تەرەگى" ۋۇش ادامنىڭ قۇشاعى ارەڭ جەتەردەي بولىپ ئوسپىتى، بۇتاق بۇدىنىنىڭ قيما بەتىنىڭ ورتاسىنداعى قىزىل كۇزەڭ ئتۇستى بەس جۇلدىز ئالى دە جارقىراپ، "شەكارا كۇزەتۋ تاسىمەن" بىرگە لىان ـ دۇيدىڭ "ادال جۇرەكپەن پارتيانى نقىلاسىن ارناۋ، باتىس شەكارانى تامىر تارتۋ، قۇرباندىق بەرىپ، ئوزىن ارناۋ" سندى رۋحانى جەر بەلگىسى جانە ۋاكىلدىك تانىسقىسىنا اينالعان. جاڭا اسكەرلەردىڭ لىان ـ دۇيگە كىرگەندەگى العاشقى ساباعى ـــ "بەس جۇلدىز تەرەگىنىڭ"، "شەكارا كۇزەتۋ تاسىنىڭ" الدىنا بارىپ شەكارا قورعانىس حيكايالارىن تىڭداپ، شەكارا كۇزەتۋ كەشىرمەسىن ەسكە الۋ؛ كادرلاردىڭ قىزمەتكە كەلگەندەگى ئبىرىنشى وتكەلى ـــ بۇكىل لىانعا "بەس جۇلدىز تەرەگىنىڭ"، "شەكارا كۇزەتۋ تاسىنىڭ" اڭگىمەسىن ايتىپ، جاۋىنگەرلەردىڭ "ايپتاۋىن" قابىلداۋ؛ ەلەۋلى مەرەكەلەردە "بەس جۇلدىز تەرەگىنىڭ تۇبىندە ادالدىعىن ايتۋ، شەكارا كۇزەتۋ تاسىنىڭ الدىندا سەنىمىن سويلەۋ" قيىمىلىن ورىستەتىپ، وفيتسەر ـ اسكەرلەر وزىندىك كەشىرمەلەرىن ئبۇلسۋ ارقىلى ادالدىقپەن شەكارا كۇزەتۋدىڭ تۇقىمىن تەرەڭ سىڭىرەدى.

بۇگىنگى تاڭدا لىان ـ دۇيدىڭ تۇرعان جەرى مۇلدە جاڭارعان، شۇاقتى بولمە، كىتاپ بولمەسى، قاراۋىل عيماراتى، شارباق جول سياقتىلار زەر سالا ورنالاستىرىلىپ، VR سەزىنۋ سارايى، جۇرگىزۋگە ەلكتەۋ اسپابى، ەلەكتروندىق باسەكە الاڭى ئبارى بار. "ئبىز ئارقايسى كەزەكشىلىك فاكتورلارىن بەرىكتىرۋ، ينفورماتسيالاندىرۋدان ورتاق يگىلىكتەنۋ، بىرەۋىنە ماماندىق، وزگەسىنەن حابارلى بولۋ سندى جاڭاشا كەزەكشىلىك ۇلگىسىن جۇزەگە اسىردىق". شىنجياڭ اسكەري رايونى بەلگىلى شەكارا قورعانىس تۇانى مايدان شەكارا قورعانىس لياننىڭ لياناجاڭى تاڭ ياڭنىڭ تانىستىرۋىنشا، شەكارا قورعانىسىن ەلىم ـ تەحنيكالىق جولمەن باسقارۋدىڭ جاڭا ۇلگىسىنىڭ توعىستىرىلۋى شەكارا قورعانىس باقىلاۋ ـ مەڭگەرۋ كەزەكشىلىگىندە 24 ساعات بويى ئۇزىلىسسىز بەينە ـ بايلانىستىق شارلاۋدى جۇزەگە اسىرعان.

شەكارادا ەتاۋ ساعاسىنىڭ اۋا رايى قۇبىلمالى بولىپ، شەكارا قورعانىس وفيتسەر ـ اسكەرلەرى قارلى بورانعا قاراماي، شاقىلداعان ايازبەن ايقاسىپ، تۇيىندىك ورىندى تاڭداپ، باقىلاۋ ـ مەڭگەرۋدەگى كومەسكى تۇستاردى قاداعالاۋ جۇمىسىن جوعارى ولشەمەمەن ورىندادى؛ شەكارادا ەتاۋ ساعاسى قيا بەتكەيلى، جولى قاتەرلى بولسا دا، وفيتسەر ـ اسكەرلەر تىكەنەكتەرى بار تەمىر تورلار مەن زىلدەي اۋىر T فورمالى باعان قوندىرعىلارىن قولدارىمەن سۇيرەپ، يقتارىنا ارقالاپ اپاردى، يقتارى ئسىنىپ كەتكەندە قولدارىمەن قۇشاقتاپ، قولدارى جارالانىپ قالعاندا ئدارى جاعىپ جالعاستىرا بىستەپ، تەمىر تورلارىدى تۇيقتاپ ورناتۋ مىندەتىن ۋاعىنان بۇرىن ورىندادى. مايدان شەكارا قورعانىس لياننىڭ قاراستى شەكارا قورعانىس جەلىسىندە وندىعان جىلدارداڭ بەرى ەشقاندايى شەكارا ماسەلەسى تۇىلماۋى ئدال وسى سان ۇرپاق وفيتسەر ـ اسكەرلەردىڭ سوعىسقا بەيمدەلۋ بارىسىندا ايقاسۋىنىڭ، قارۋعا جاتىلىپ، ىسكەرلىك كورسەتۋ بارىسىندا سايىسۋىنىڭ، سونداي ـ اق ارمىيا مەن حالقتىڭ ئبىر نيەتپەن قۇرۋىنىڭ ارقاسى.

2019 ـ جىلى مايدان شەكارا قورعانىس لياننىڭ قىزمەت اتقارۋ بارىسىندا ۇشقىش ايپاراتتى قولدانا باستادى. قازىر ۇشقىش ايپاراتپەن شارلاۋ لىان ـ دۇيدىڭ ماڭىزدى شارلاۋ ادىسىنە اينالىپ، حاۋىپ ـ قاتەر تۇيىندەرىن بارلاۋ مەن باسقارۋ ـ مەڭگەرۋدى ئونىمدى كۇشەيتىپ، قىزمەت اتقارۋداعى قالتارىس اۋماقتاردى ونان ارى جويدى.

"بۇل ارا تۇرا بەرسەڭ ۇناتىپ قالاتىن، كۇزەتە بەرسەڭ كەتكىڭ كەلمەي قالاتىن جەر"

"مەن جۇڭگو حالىق ازاتتىق ارمياسىنىڭ اسكەرىمىن، مەن بىلاي دەپ سەرت بەرەمىن ..." 6 ـ ايدىڭ 29 ـ كۇنى شەكارادا ەتاۋ ساعاسىندا تاعى دا ايىندى سەرت اسقاقتادى. مۇنىڭ شەكارا ەسكەرتكىشىن نەشىنشى رەت قىزىلعا بويىعاندىعى، شەكارا لەنياسىن بويلاپ نەشىنشى رەت ساقتىق شارلاۋىن جۇرگىزگەندىگى بانجاڭ لي تيانۋىننىڭ ەسىندە قالماپتى.

سول كۇنى ساعات 10نان 48 مينۋت وتكەندە، تەڭىز دەڭگەيىنەن 2500 مەتردەن استام بيىك اسكەري ئبولىم تۇرعان جەردەن جولعا شىققان شارلاۋ كولىگى 2 ساعاتقا جۇىق ورلەپ، ساعات 12دەن 30 مينۋت وتكەندە تەڭىز دەڭگەيىنەن 3800 مەتردەن استام بيىك جەردەگى ئبىرىنشى ەتاۋ ساعاسىنا جەتتى، سودان كەيىن تاعى العا قاراي 7 كيلومەتر ئجۇرىپ، ەكىنشى ەتاۋ ساعاسىنا جەتتى. جول بويى ەڭ تىك قيا بەتتەگى جولدا اۆتوكولىك ساعاتىنا 10 مىڭ مەترلىك جىلدامدىقپەن عانا ئجۇرىپ، ئالسىن ـ ئالى "ىشقىنىپ" وتىردى، جولدىڭ ەكى شەتىنە دومالاپ تۇسكەن تاستار مەن جىىرما نەشە "پارابولا" ئپىشىندى يرەك جولدار تەحنيكا مەن دەنە قۋات ۇشىن اۋىر سناق ەدى. 3 ساعاتتان اساتىن شارلاۋ جولىندا وفيتسەر ـ اسكەرلەر قارلى بوران، بۇرشاق جانە نوسەر سياقتىلارعا ويدا ـ جوقتا كەزدەسىپ، جارتى كۇنگە جەتپەيتىن ۋاقىتتا ئتورت ماۋسىمدى باستان وتكەردى.

"10 جىلدىق شارلاۋ بارىسىندا سىزگە ەڭ تەرەڭ اسەر ەتكەن وزگەرىس قايسى"؟ ـ دەپ سۇرادى ئتلشى.

"جول تەگىستەلىپ، كەڭەيىپ، اۆتوكولىك تاۋ ساعاسىنا توتە باراتىن بولدى". لي تيانۋىن 2013 ـ جىلى شىنجياڭعا كەلۋىمەن بۇرىن جياڭسۋدىڭ شۇيجوۋىندا تۇرمىس كەشىرگەن ئوزىنىڭ جىلقى كورمەگەندىگىن، بيىك تاۋعا شىعىپ كورمەگەندىگىن ايتتى.

"بۇرىن شارلاۋ جۇرگىزگەندە جول جوق بولاتىن، اتقا ئمىنىپ نەمەسە جاياۋلاپ تاۋعا شىعاتىنبىز". لي تيانۋىن: "40 گرادۋستىق، ئتىپتى، 60 گرادۋستىق بەتكەيدە اتتىڭ ارقاسىنا جابىسىپ جاتىپ العانىنان باسقا امال جوق، ات ابايلاپ باسىپ قاپتال جولمەن العا ىلگەرىلەيدى. بارىپ ـ قايتۋ ارالىعى ئجۇز نەشە كيلومەتر كەلەتىن شارلاۋ جولىندا، تاڭ ساعاسىنا تۇسىنە ارەڭ جەتەمىز، شارلاۋ اياقتاعاندا قاس قارايىپ كەتەدى. ال قازىر شارلاۋدا ئالى دە قارلى تاۋدان اسىپ، مۇزدى وزەننەن ئوتىپ، قىسقىدى ورلەيمىز دەگەن كۇندە دە ئوزىمىز الىپ جۇرەتىن قۇرالدار مەن كولىك ـ جابدىقتارىمىزدىڭ ئبارى جاڭالانىپ، بۇرىنعىدان الدەقايدا تاۋىپسىز بولعاندىقتان، بۇرىن 3 ساعات جۇرەتىن جولدى قازىر ئبىر ساعاتتا باساتىن بولدىق"، ـ دەدى.

مايدان شەكارا قورعانىس لياننىڭ جارتى جىلدان استام ۋاقىت تاۋدى قار باسىپ جاتاتىندىقتان اۆتوكولىك جۇرە المايدى، تەك اتقا ئمىنىپ نەمەسە جاياۋ جۇرۋگە تۇرا كەلەدى، وفيتسەر ـ اسكەرلەردىڭ ئبارى اتقا مىنە الادى. شەكارا كۇزەتۋ جولىندا عى بەينەت پەن راحاتتىڭ ئبارىن سان ۇرپاق وفيتسەر ـ اسكەرلەر داڭق بولمەسىنە ورنەكتەپ، لىان ـ دۇيدىڭ تاريح كىتاپشاسىنا جازدى. اكەسىنىڭ ئزىن باسىپ، داشۋە بىتىرگەننەن كەيىن مايدان شەكارا قورعانىس لياننىڭ كەلىپ 8 جىل تۇرعان سۇن جياچي: "بۇل ارا تۇرا بەرسەڭ ۇناتىپ قالاتىن، كۇزەتە بەرسەڭ كەتكىڭ كەلمەي قالاتىن جەر"، ـ دەدى.

شەكارا قورعانىس وفيتسەر ـ اسكەرلەرىمەن يىق سۇيەسە العا ىلگەرىلەپ، بىرگە حيكايا جازعاندارداڭ تاعى ادال شەكارا كۇزەتشىلەرى قوسىنى بار. "قىزمەت اتقارعاندا قاي كەزدە دە شەكارا كۇزەتشىلەرىنىڭ شارلاۋدا جۇرگەننىن كورە الامىز"، ـ دەدى لي تيانۋىن.

"ئومىر بويى ىستەيمىن ئبىر عانا ئىستى، وتانىمنىڭ بولامىن قورعانىشى"

"مەملەكەتتىڭ حاۋىپسىزدىگىمەن سالىستىرعاندا جەكەنىڭ ازابى تۇككە تۇرمايدى". ۇلى وسمان مامەتۇسەننىڭ شەكارا شارلاپ، قورعانىسقا اۋىساتىن كۇنى دە تاياپ قالدى، قۇربان ايت مەرەكەسى بايالانىسىمەن بۇكىل وتباسىنداعىلار باس قوسقاندا 76 جاستاعى مامەتۇسەن وسمان "پارتيا قۇشاعىندا داڭقتى 50 جىل" زناگىن ادەمىلەپ تاعىپ، باتىل ۇنەمەن بالالارىنا: "جاپادان، شارشاپ ـ شالدىعۋدان، قۇرباندىق بەرۋدەن قورىقپاڭ كەرەك"، ـ دەدى.

قىستاقتاعى العاش جۇڭگو كومۋنيستىك پارتياسىنا مۇشە بولعان ساقا پارتيا مۇشەسى رەتىندە، حالىق جاساعى لياننىڭ لياناجاڭى بولۋدان شەكارا كۇزەتشىسى بولعانعا دەيىن، مايدان قىستاعى 3 ـ شياۋدۇيىنىڭ دۇيجاڭى بولۋدان مايدان قىستاعى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ ورىنباسار شۇجيى بولعانعا دەيىن، مامەتۇسەن وسمانىنىڭ ئوسۋ جولى باستان ـ اياق مايدان شەكارا قورعانىس لياننىڭ تىعىز بايلانىستى بولدى. "وتان بىزگە سەنەدى، ئبىز وتاننىڭ ۋەنىمى مەن حالقتىڭ تىلەگىن استە جەردە قالدىرماۋىمىز كەرەك"، ـ دەدى مامەتۇسەن.

وسمان مامەتۇسەن كىشكەنتايىنان اكەسىنە ىلەسىپ شەكارا كۇزەتىن، 2010 ـ جىلى شەكارا كۇزەتشىلەرى قوسىننا رەسمي كىردى، قازىر 3 ـ بولىمشە اترەتتىڭ باستىعى. ۇلى مامەتنۇر وسمان دا 2017 ـ جىلى شەكارا كۇزەتشىسى بولدى ئارى پارتياعا كىرۋ ئوتىنىشىن تاپسىردى.

مايدان قىستاعىندا ارمىيا مەن حالقتىڭ كۇش بىرىكتىرە شەكارا كۇزەتۋ ئداستۇرى بار، الدىڭعى عاسىردىڭ 70 ـ جىلدارىندا 3000نان استام (رەت) حالىق جاساعى، بۇقارا جاتتىقتىرىلىپ، مىندەتتى تاۋ كۇزەتشىلەرى قوسىنى قۇرىلعان بولاتىن. بۇگىنگى تاڭدا 453 مالشى وتباسىندا 441 شەكارا كۇزەتشىسى بار، ئار ۇيدە تۇڭعىلگە جۇىق بىردەن شەكارا كۇزەتشىسى بار، مامەتۇسەن وسمان سياقتى ئبىر شاڭىراقتا ئۇش ۇرپاق ادام شەكارا قورعانىس كۇزەتشىسى بولعان وتباسىلار 35كە جەتتى. تولىق ەمەس ساناقتا نەگىزدەلگەندە، لىان قۇرىلعانىنان قازىرگە دەيىن، ارمىيا مەن حالىق بىرلەسىپ شەكارا كۇزەتۋ مىندەتىن ورىندىداۋ سانى نەشە مىڭ رەتكە جەتىپ، مايدانداڭىنىڭ ونداعان كيلومەتر قورعانىس جەلىسىندە ارمىيا مەن حالىق بىرلەسىپ قۇرىش قورعان تۇرعىزعان.

ئدال وسنداي ۇرپاقتار بويى جالعاسقاندىقتان، "عۇمىر بويى ىستەيمىن ئبىر عانا ئىستى، وتانىمنىڭ بولامىن قورعانىشى" دەۋ ارمىيا مەن حالقتىڭ ورتاق قۇن تالپىنىسىنا اينالدى، ولار ئىس جۇزىندەگى ارەكەتتەرى ارقىلى مەملەكەت الدىندا بەرگەن ۋادەلەرىن، پارتياعا دەگەن ادالدىقتارىن امالياتتا ايگىلەدى. مالشىلار اي ساين لىان ـ دۇيگە بارىپ، ئبىر رەت شەكارانى بەكەمدەۋ بىرلەسكەن ماجلىسىنە قاتىناسىپ، ئبىر رەت شەكارا قورعانىسىن باسقارۋ ـ مەڭگەرۋ جاعدايىنا تالداۋ جاساپ، ئبىر رەت شەكارا اقپار ـ ينفورماتسيالارىن اقىلداسادى، شەكارا كۇزەتشىلەرىنىڭ ئبارى وزدەرىنىڭ جاۋاپتى اۋماقتارىندا وفيتسەر ـ اسكەرلەرگە سەلبەسىپ شارلاۋ جۇرگىزەدى، قىستاقتاعى جاستار دا جابال شەكارا كۇزەتشىلەرى قوسىننا كىرۋگە ئوتىنىش بەرۋدە. قازىر قىستاعىندا شەكارا كۇزەتشىلەرىنىڭ 65%كە جەتىپ، جاستاردىڭ ۇلەسى شەكارانى قورعاۋ، شەكارانى گۇلدەندىرۋ، شەكارانى كەزەكشىلىك ورىندىداۋ، شەكارانى ئىستەۋ، شەكارانى ئۇيىمداستىرۋ، شەكارانى ئۇيىمداستىرۋ، شەكارانى بايىتۋ سندى داڭقتى ئداستۇردى ساۋلەلەندىرىپ، ادال جۇرەكپەن پارتياعا نقىلاسىن ارناۋ، شەكارانى كۇزەتىپ، حالقتى ئسۇيۇ سندى "بەس جۇلدىز تەرەگى رۋحىن" ۇزدىكسىز ساۋلەلەندىرىپ، وتانىمىزدىڭ باتىس قاقپاسىن كۇزەتىپ، تۇرعان جەرىنىڭ امانداعىن قورعاۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، شىنجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايىندى تىنىشتىعىن جەبەۋگە كۇش قوسادى.

مەكەن ـ جايىمىز: ئۇرىمجى قالاسى حۇڭيۇان سولتۇستىك جولى 500 ـ ئومىر، تاراتۋ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 8830000 پوچتا ئنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان